

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., v právní věci žalobce: **J. Š.**, nar., trvale bytem, zastoupen Mgr. Karlem Borkovcem, advokátem, Masarykova 427/31, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 9. 2015, č.j. MPSV-UM/1703/15/9S-JMK, sp.zn. SZ/1925/2015/9S-JMK,

t a k t o:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Karlu Borkovcovi, advokátu, se sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování žalobce v tomto řízení ve výši **6292 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do **30 dnů** ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) dne 12. 11. 2015 se žalobce domáhal přezkoumání tří rozhodnutí žalovaného, a to konkrétně proti rozhodnutí ze dne 30. 9. 2015, č.j. MPSV-UM/1703/15/9S-JMK, sp.zn. SZ/1925/2015/9S-JMK (dále také jen „rozhodnutí I“), dále proti rozhodnutí ze dne 14. 10. 2015, č.j. MPSV-UM/17981/15/9S-JMK (dále také jen „rozhodnutí II“) a konečně proti rozhodnutí ze dne

21. 10. 2015, č.j. MPSV-UM/18385/15/9S-JMK (dále také jen „rozhodnutí III“). Řízení bylo u krajského soudu nejprve vedeno společně pod sp. zn. 33 A 74/2015.

Krajský soud poté, co byla žaloba doplněna ustanoveným zástupcem, rozhodl usnesením ze dne 19. 7. 2016, č.j. 33 A 74/2015 – 44, které nabylo právní moci dne 20. 7. 2016, o vyloučení žaloby proti rozhodnutí II a rozhodnutí III k samostatnému projednání s tím, že v části vztahující se k rozhodnutí I (dále jen „napadené rozhodnutí“) bude řízení nadále vedeno pod sp. zn. 33 A 74/2015.

Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Brně ze dne 31. 8. 2015, č.j. 13651/2015/KUR, kterým mu nebyla přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí v požadované výši 3150 Kč, nýbrž pouze ve výši 1700 Kč. Žalobce požadoval přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci na úhradu výdajů se školou, zejm. na jízdné, školní pomůcky (sešity atd.) a také na školní obuv v celkové předpokládané výši 3150 Kč.

II. Napadené rozhodnutí

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že přezkoumal spisovou dokumentaci a prvostupňové rozhodnutí ve světle podaných námitek. Žalovaný zejm. poukázal na to, že prvostupňový orgán přistoupil k cenové kalkulaci pomůcek, přičemž vycházel z dostupnosti požadovaného zboží a reálné schopnosti takové zboží zakoupit, a rovněž tak k co možná nejnížší finanční náročnosti. Rovněž bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že žalobci je poskytována mimořádná okamžitá pomoc na zakoupení školních pomůcek každý rok, a to v průměrné výši 1500 Kč, a lze tak oprávněně předpokládat, že část pomůcek má dítě k dispozici z předchozích let. Přestože žalobce konkrétně neuvedl pomůcky, které synovi již dosloužily konkrétně, prvostupňový orgán do cenové kalkulace zahrnul školní pouzdro nebo psací potřeby či obalový materiál. Žalovaný dále konstatoval, že prvostupňovým orgánem jsou v souvislosti s úhradou odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním vstřícně hodnoceny žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nákladů spojených se zakoupením roční jízdenky pro syna, který se každodenně dopravuje hromadnou dopravou do základní školy, na což prvostupňový orgán přiznal žalobci na úhradu uvedeného nákladu částku 1850 Kč oznámením ze dne 31. 8. 2015, protože se již v prvostupňovém rozhodnutí výdajem na jízdné nezabýval.

Žalovaný dospěl k závěru, že prvostupňový orgán zjistil stav věcí, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad se zásadami správního řízení. Pokud žalobce v odvolání uvedl, že v cenové hladině vyčíslené prvostupňovým orgánem nelze zakoupit obuv pro každodenní celoškolní pobyt a pro venkovní užití za navrhovanou částku 400 Kč lze zakoupit pouze lehkou nekvalitní obuv, pak k tomu žalovaný uvedl, že průzkumem trhu zjistil, že požadovanou obuv lze zakoupit do částky 400 Kč. Žalovaný má za to, že obuv z cenových nabídek založených ve správním spisu lze po očištění použít jak ve školní budově, tak i venku. Pokud žalobce zakoupil synovi sportovní obuv určité značky za vyšší cenu, je věc jeho osobního uvážení a rozhodnutí. Žalovaný dále poukázal na skutečnost, že žalobci je poskytován příspěvek na živobytí od měsíce ledna 2007 a v době podání žádosti byl příjemcem příspěvku na živobytí. Z tohoto důvodu nebyl také požadavek žalobce na zakoupení bot pro docházku do školy (jedny zimní a jedny podzimní boty) shledán jako odůvodněný náklad na vzdělání dítěte, neboť k úhradě základních životních potřeb, mezi

kteří patří úhrada stravy, oblečení, obuvi či základních hygienických potřeb slouží dávka pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí, jež žalobce pobírá. Žalobci dále byla poskytnuta příležitost, aby se vyjádřil k podkladům pro rozhodnutí. Žalovaný shledal, že prvostupňový orgán se zabýval žádostí žalobce ve vztahu k jeho celkové sociální situaci dostatečně a rovněž dávka mimořádné okamžité pomoci byla s ohledem na počátek školního roku poskytnuta neprodleně.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného

V žalobě a jejím doplnění ustanoveným zástupcem ze dne 14. 1. 2016 žalobce namítl, že napadené rozhodnutí je nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Prvostupňový orgán nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť uvedl pouhou domněnku, že některé školní pomůcky má žalobcův nezletilý syn z minula, ačkoliv v tomto ohledu neprovedl žádné dokazování. Prvostupňový orgán též vycházel z cen akčních nabídek zboží, k jehož zakoupení žalobce požadoval dávku mimořádné okamžité pomoci, a nikoliv z průměrných cen na trhu.

Ve svém vyjádření k žalobě žalovaný shrnul svou argumentaci obsaženou v napadeném rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud nařídil ve věci jednání, které se uskutečnilo dne 27. 6. 2017 za přítomnosti žalobce i jeho zástupce a v omluvené nepřítomnosti zástupce žalovaného. Po slyšení procesních návrhů obou stran krajský soud shrnul podstatný obsah soudního a správního spisu.

Ze **správního spisu** prvostupňového orgánu a žalovaného vyplývají následující skutečnosti relevantní pro posouzení věci. Žalobce podal žádost o přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci dne 17. 8. 2015, v níž uvedl, že ji požaduje na výdaje se školou, jízdné, pomůcky a školní obuv. Dále je ve správním spisu obsaženo prohlášení žadatele ze dne 26. 8. 2015 obsahující žádost o bezodkladné vyplacení dávky, jakož i připojený seznam pomůcek do základní školy, a dále konkretizaci požadované obuvi – obuv do tělesné výchovy a obuv na ven (docházku do školy). Prvostupňový orgán opatřil cenové nabídky obchodních domů G., T. a S. z internetových stránek www.akcnicený.cz a vyzval žalobce, aby se vyjádřil k podkladům pro rozhodnutí s tím, že v této výzvě předestřel žalobci, že dospěl k odůvodněné částce dávky ve výši 1700 Kč.

V prvostupňovém rozhodnutí ze dne 31. 8. 2015 prvostupňový orgán vyhodnotil podmínky hmotné nouze žalobce a osob s ním společně posuzovaných. Poukázal na to, že mimořádná okamžitá pomoc je v tomto případě dávkou fakultativní. Výslovně je v prvostupňovém rozhodnutí uvedeno, že mimořádná okamžitá pomoc nebyla přiznána na zimní a celoroční obuv, neboť podle názoru prvostupňového orgánu nešlo o odůvodněný náklad a tento náklad tedy nevstoupil do celkového výpočtu výše dávky. Po vydání prvostupňového rozhodnutí žalobce předložil doklady o nákupu předmětného zboží, z nichž vyplývá, že kromě věcí uvedených v seznamu pomůcek byly zakoupeny kupř. také kancelářské papíry, ale obuv k docházce do školy v ceně 999 Kč. Žalobce se poté osobně dostavil k prvostupňovému orgánu dne 17. 9. 2015, kde odmítl podepsat „předchystaný“ protokol o ústním jednání a podal k němu následně vyjádření. V následně podaném odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí požádal o navýšení přiznané částky o 750 Kč.

Při jednání žalobce k obsahu správního spisu uvedl, že výčet věcí z internetových cen způsobil žalobci problém v tom, že nemá k dispozici předplacenou jízdenku na MHD, aby tyto obchody mohl osobně objet. Doprava či poštovné nákupy prodražuje, podle jeho názoru by částka činila cca 500 Kč navíc. Kromě toho odkázal na skutečnost, že musí stíhat spoustu věcí souvisejících zejm. s doručováním mnoha listovních zásilek (korespondence s úřady). Podle jeho názoru obuv pro syna se rychle opotřebovává, syn navíc nemá dobrou koordinaci pohybů. Žalobce opětovně nesouhlasil s tím, že by bylo možno výdaje spojené s nákupem obuvi krýt z příspěvku na živobytí. Žalobce navrhl k doplnění dokazování nad rámec správního spisu vyžádání výpisu z České pošty, s. p., kolik mu chodí měsíčně zásilek. Krajský soud návrh na provedení tohoto důkazu zamítl, neboť by k věci nepřinesl žádné relevantní skutkové zjištění, a ukončil dokazování. Po vyslechnutí konečného návrhu žalobce krajský soud pristoupil k vyhlášení rozsudku.

Žaloba není důvodná.

Krajský soud považuje za vhodné v první řadě připomenout právní úpravu poskytování dávky mimořádná okamžitá pomoc ze systému pomoci v hmotné nouzi. Žalobce požadoval dávku na náklady dítěte spojené s docházkou do základní školy, což bylo ze strany prvostupňového orgánu i žalovaného správně kvalifikováno jako žádost směřující k přiznání dávky ve smyslu § 2 odst. 5 písm. b) a c) zákona č. 111/2006 Sb., ve znění účinném k datu vydání napadeného rozhodnutí. Podle tohoto ustanovení platí, že „*za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky (...) b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby, nebo c) na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí.*“ Jak je patrné ze samotné dikce tohoto ustanovení i jeho ustálených výkladů ve správní praxi a judikatuře správních soudů, tato dávka je fakultativní a je tedy odvislá od správní úvahy orgánu pomoci v hmotné nouzi. Krajský soud k tomu uvádí, že správní úvaha prvostupňového orgánu ani žalovaného nebyla zatížena libovůlí, byla přezkoumatelná a srozumitelná, takže žalovaný se nedopustil vady řízení ani nezákonného rozhodnutí, pokud tuto správní úvahu prvostupňového orgánu potvrdil.

Gros žalobních námitek se vztahuje k otázce výše přiznané dávky mimořádné okamžité pomoci. Žalobce tvrdil, že přiznaná dávka nebyla dostačující k pokrytí nákladů na zakoupení školních pomůcek pro syna. Krajský soud má za to, že i správní úvaha orgánů pomoci v hmotné nouzi co do výše přiznané dávky byla přezkoumatelná a podložená o zjištěné aktuální ceny požadovaných školních pomůcek. Pokud žalobce namítal, že správní orgány nemohly vycházet z tzv. „akčních“ cen tohoto zboží, nýbrž z průměrných cen na trhu, krajský soud se s tím neztotožňuje. Podle ustanovení § 37 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb. platí, že výše mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené § 37 písm. d) v § 2 odst. 5 písm. b) téhož zákona se stanoví *až do výše nákladů uvedených v § 2 odst. 5 písm. b) nebo c), s tím, že součet dávek poskytnutých podle každého z těchto ustanovení nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetinásobek životního minima jednotlivce.*“ Ze smyslu a účelu tohoto ustanovení vyplývá, že dávka mimořádné okamžité pomoci nemusí být poskytnuta v jakékoliv požadované výši, ale pouze nezbytně nutné výši pro naplnění svého účelu, tedy pokrytí neočekávaného či nákladnějšího jednorázového výdaje. Krajský soud k tomu poukazuje i na názor uvedený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 7. 2013, čj. 3 Ads 84/2012-48, podle něhož „*dávka nemusí být přiznána vždy ve výši prokázaného výdaje, je-li zřejmé, že mohlo být sledovaného účelu dosaženo vynaložením menšího objemu*

finančních prostředků.“ Krajský soud se podrobně zabýval obsahem nabídek, které prvostupňový orgán shromáždil, a shledal, že tyto cenové nabídky (obchodní domy G., T. a S.) jsou časově omezené, nicméně aktuální a z hlediska dopravní dostupnosti žalobce trvalého bydliště žalobce dosažitelné pomocí MHD. Žalobce sám požadoval akutní vyplacení dávky, takže časová omezenost nabídky koresponduje s tím, že zboží hodlal zakoupit obratem. Náklady na dopravu MHD v řádu desítek korun podle názoru krajského soudu rovněž nemohou představovat natolik závažnou překážku, aby žalobce nebyl schopen toto zboží zakoupit. Požadavek žalobce, aby správní orgán při výpočtu dávky vycházel z „průměrných cen“ na trhu, by kladl na správní orgány pomoci v hmotné nouzi zcela nepřiměřené požadavky, neboť by bylo třeba vymezit relevantní trh (který by i jen v rámci spádových obchodů blízko bydliště žalobce představoval velký počet obchodníků), z jejichž nabídek by správní orgány musely vypočítat aritmetický průměr ceny jednotlivých artiklů požadovaného zboží. Krajský soud má za to, že tento požadavek nemá oporu v právní úpravě, a proto uzavírá, že způsob, jakým správní orgány v posuzované věci zjistily ceny žalobcem požadovaného zboží, je souladný se smyslem a účelem této právní úpravy.

Pokud se týká venkovní obuvi, které žalobce požadoval pro svého syna a které nebyly prvostupňovým orgánem vyhodnoceny z hlediska účelu mimořádné okamžité pomoci, krajský soud zcela souzní se žalovaným, že žalobce nebyl oprávněn využít vyplacenou dávku tímto způsobem. Pokud ji žalobce svému synovi přesto koupil, a to v ceně 999 Kč, nejednal v souladu s prvostupňovým rozhodnutím, kde bylo jednoznačně uvedeno, že na tento výdaj se přiznaná dávka mimořádné okamžité pomoci nevztahuje, neboť tento výdaj nebyl vyhodnocen orgány pomoci v hmotné nouzi jako odůvodněný. Správní orgány srozumitelně zdůvodnily, proč nepovažovaly náklad na pořízení obuvi určené k docházce do školy (tzn. venkovní obuvi) za odůvodněný. Krajský soud rovněž souhlasí s názorem, že v zásadě jsou náklady na ošacení a obutí zahrnuty v konstrukci tzv. životního minima, které je stanoveno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, a které se užívá při konstrukci tzv. částky na živobytí (§ 24 zákona č. 111/2006 Sb.), jež se využívá pro výpočet výše příspěvku na živobytí (§ 23 zákona č. 111/2006 Sb.). Krajský soud zde znovu poukazuje na základní myšlenku poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi, a to princip nezbytnosti úhrady výdaje a minimalizace nákladů na pokrytí tohoto výdaje. Na okraj věci krajský soud upozorňuje, že nepřehlédl skutečnost, že žalobce zakoupil i některé další věci, které nebyly na původně požadovaném seznamu věcí (zejm. kancelářský papír). V souhrnu lze uzavřít, že postup správních orgánů byl v souladu s uvedenými principy právní úpravy.

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok II tohoto rozsudku).

Krajský soud dále rozhodl ve výroku III tohoto rozsudku o odměně ustanoveného zástupce Mgr. Karla Borkovce za zastupování ve smyslu ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. a příslušných ustanovení vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Podle ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 4

písm. d) advokátního tarifu platí, že v řízení o žalobě ve věcech nároků fyzických osob v oblasti sociálního zabezpečení ve správním soudnictví je fixní (tzn. nenavýšitelnou) tarifní hodnotou 5000 Kč. Ve smyslu § 7 bod 3 této vyhlášky činí sazba za jeden úkon právní služby 1000 Kč. Krajský soud vycházel z toho, že ustanovený zástupce učinil ve věci vedené pod sp. zn. 33 A 74/2015 čtyři úkony právní služby, a to konkrétně za přípravu zastupování a převzetí věci, doplnění žaloby ze dne 14. 1. 2016, nahlížení do správního spisu Úřadu práce ČR ze dne 12. 1. 2016 [§ 11 odst. 1 písm. f) per analogiam]. Po vyloučení věci žaloby ve vztahu k rozhodnutí II a III k samostatnému projednání zástupce žalobce učinil v této věci již pouze jeden úkon právní služby, a to účast na jednání soudu dne 27. 6. 2017 [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu]. Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč, tedy celkově odměna ve výši 1300 Kč za úkon. Jelikož ustanovený zástupce soudu doložil, že je plátcem DPH, soud zvýšil jeho odměnu 5200 Kč o částku připadající na tuto daň, a to ve výši 21% ze základu daně. Celkem tedy náleží ustanovenému zástupci v této věci odměna ve výši 6292 Kč, která mu bude vyplacena z účtu krajského soudu za podmínek uvedených ve výroku III tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 27. června 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Karolína Marešová